

Ilomantsi

Koulutus-, kehittämis- ja innovaatio suunnitelma 2015–2018

Sisällys

1. MAAKUNTAKORKEAKOULU	3
2. MAAKUNTAKORKEAKOULUN ORGANISOITUMINEN	4
3. ILOMANTSIN NYKYTILAN ARVIOINTIA JA TULEVAISUUDEN VISIOITA	4
3.1. Väestö	4
3.2. Työllisyys ja elinkeinorakenne	5
3.3. Koulutustaso Ilomantsissa vuonna 2013	6
4. KOULUTUSTOIMINTA.....	6
5. MAAKUNTAKORKEAKOULU ILOMANTSISSA.....	7
5.1. Maakuntakorkeakoulun toimintasuunnitelma 2015.....	8
5.2. Maakuntakorkeakoulun toimintasuunnitelma 2016.....	8
7. TUTKIMUS-, KEHITTÄMIS- JA INNOVAATIOITOIMINTA	9

1. MAAKUNTAKORKEAKOULU

Maakuntakorkeakoulun tavoitteena on vastata korkeakoulujen osaamisella Pohjois-Karjalan väljästi asuttujen alueiden asukkaiden, elinkeinoelämän sekä julkisen että kolmannen sektorin osaamis- ja kehittämistarpeisiin. Maakuntakorkeakoululla on kolme tehtävää: aikuiskoulutus, aikuisopiskelijan neuvonta ja ohjaus sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (TKI-palvelut).

Maakuntakorkeakoulun toiminnan ohjaamiseksi laaditaan koulutus-, kehittämis- ja innovaatio suunnitelma. Maakuntakorkeakoulun tehtävänä on välittää suunnitelmiin kootut koulutus- ja kehittämistarpeet koulutus- ja kehittämistoimijoille sekä etsiä yhteistyössä joustavia tapoja vastata näihin tarpeisiin.

Koulutuspalveluihin maakuntakorkeakoulussa kuuluu korkeakoulujen sivistystehtävään liittyvien opiskelumahdollisuuksien tarjoaminen, tutkintotavoitteiset opinnot, ammatillinen täydennyskoulutus ja henkilöstökoulutus. Koulustoitominnan tavoitteena on vastata sekä yksilöityihin että laajempiin koulutustarpeisiin. Tehtävän toteuttaminen edellyttää joustavien ja helposti saavutettavien opiskelumahdollisuuksien lisäksi lähellä olevia ja toimivia *neuvonta- ja ohjauspalveluja*.

Tutkimus- ja kehittämispalvelujen tavoitteena on vastata elinkeinoelämän ja julkisen sektorin tutkimus- ja kehittämistarpeisiin. *Innovaatiopalvelujen* tavoitteena on tukea alueella syntyvien käytäntölähtöisten innovaatioaihioiden toteuttamista uusiksi tuotteiksi, palveluiksi ja käytännöiksi hyödyntämällä koko korkeakouluverkoston osaamista ja palveluja. Kysyntälähtöisyys antaa aihioita myös korkeakoulujen koulutus- sekä tutkimus- ja kehitystoiminnalle.

Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulu on yhteistyöverkosto, jossa ovat mukana Karelia-ammattikorkeakoulu, Itä-Suomen yliopiston koulutus- ja kehittämispalvelu Aducate sekä Pohjois-Karjalan kesäyliopisto. Maakuntakorkeakoulu toimii osana Karelia-ammattikorkeakoulua. Toimintaa koordinoi ja kehittää maakuntakorkeakoulukoordinaattori.

2. MAAKUNTAKORKEAKOULUN ORGANISOITUMINEN

2.1. Seudulliset ohjausryhmät

Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoululla on kolme seudullista ohjausryhmää: Joensuun seudun ohjausryhmä (Ilomantsi, Juuka ja Outokumpu-Polvijärvi), Keski-Karjalan ohjausryhmä (Kitee, Tohmajärvi ja Rääkkylä) sekä Pielisen Karjalan ohjausryhmä (Lieksa, Nurmes ja Valtimo).

Seudullisten ohjausryhmien tehtävänä on toimia seudullisten toimijoiden ja korkeakoulujen vuorovaikutusfoorumina sekä koota ja päivittää seudulliset koulutus-, kehittämis- ja innovaatio-suunnitelmat.

2.2. Ilomantsin työryhmä ja yhteyshenkilö

Työryhmä toimii seudullisen ohjausryhmätyöskentelyn tukena mm. vastaamalla Ilomantsin koulutus-, kehittämis- ja innovaatio-suunnitelman vuosittaisesta päivittämisestä. Liitteessä 1 on työryhmän kokoonpano.

Ilomantsissa Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulun yhdyshenkilönä toimii kunnan sivistysjohtaja Marjut Ahokas.

3. ILOMANTSIN NYKYTILAN ARVIOINTIA JA TULEVAISUUDEN VISIOITA

Ilomantsin kunta kuuluu Joensuun seutukuntaan. Luonteenomaista Ilomantsille on hyvä palveluvarustus, vaikka sisäiset välimatkat ovat pitkiä. Itä-Suomen kunnille tyypillisenä piirteenä on väestön ikääntyminen. Tavoitteena on turvata laadukkaat ja riittävät peruspalvelut sekä viihtyisä asuin- ja elinympäristö. Elinkeino-toiminta rakentuu luontaisille vahvuuksille. Luonnonvaroihin ja osaamiseen perustuva yrittäjyyden kehittäminen on painopisteenä.¹

3.1. Väestö

Väestökisterikeskuksen mukaan Ilomantsin kunnan asukasluku on 5490 tammikuussa 2015.² Väestön ikärakenne on siirtymässä jatkuvasti iäkkäämpiin ihmisiin. Taulukossa 1 on esitetty kunnan väestöennuste vuoteen 2040 saakka.

¹ Ilomantsin kunnan verkkosivut. Ilomantsin kunnan visio ja strategiat. <http://www.ilomantsi.fi/dman/Document.phx/-kunta-ilomantsi/visio/Kunta+2010?folderId=%7Ekunta-ilomantsi%2Fvisio&cmd=download>. 9.3.2015

² Väestökisterikeskus. <http://vrk.fi/default.aspx?docid=8726&site=3&id=0> 25.2.2015

Taulukko 1. Ilomantsin väestöennuste vuosille 2015–2040. (Tilastokeskus, väestöennuste 2012).³

	Toteutunut 2011	Trendiennuste					
		2015	2020	2025	2030	2035	2040
Ilomantsi	5 834	5 512	5 231	5 022	4 846	4 685	4 533
Joensuun seutu	123 486	124 976	126 265	127 285	127 965	128 102	127 728
Pohjois-Karjala	165 906	165 084	164 318	163 814	163 265	162 268	160 807

3.2. Työllisyys ja elinkeinorakenne

Ilomantsin työpaikkaomavaraisuus on hieman alle 100 prosenttia (2012)⁴. Ilomantsin työttömyysaste oli 18,4 % tammikuun 2015 lopussa. Joensuun seutukunnalla oli työttömänä tammikuun lopussa 9509 henkilöä, mikä on 6,3 % enemmän kuin vuosi sitten. Seutukunnan työvoimasta oli työttömänä 16,7 %.⁵

Kunnan yritys rakenne on pienyritysvaltainen. Ilomantsissa suurin yksittäinen toimiala vuonna 2010 oli terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut. Seuraavaksi suurimmat toimialat olivat maa-, metsä- ja kalatalous, tukku- ja vähittäiskauppa, julkinen hallinto ja teollisuus⁶.

Teollisia työpaikkoja Ilomantsissa oli 307 vuoden 2013 lopussa. Suurimmat työllistäjät teollisuustyöpaikkojen osalta ovat kaivostoiminta ja louhinta (110), metallien ja metallituotteiden valmistus (109); puu- ja paperituotteiden valmistus (42) ja elintarviketeollisuus (18).⁷

Ilomantsin kunnan elinkeinopoliittinen tavoite on, että kunta toimii tiiviissä yhteistyössä Joensuun seutukunnan kanssa ja muodostaa yhtenäisen toisiinsa verkottuneen yritystoimintakentän. Elinkeinotoiminnan keskeisiksi toimialoiksi on kirjattu kivi- ja kaivannaistoiminta, bioenergia, metalli, matkailu sekä hoiva- ja hemmottelupalvelut.⁸

JOSEK Oy koordinoi seudullista elinkeinon kehittämistyötä Joensuun seudulla. Kehittämissyhtiön toiminnan perustana on elinkeinorakenteen vahvistaminen ja monipuolistaminen sekä seudun kilpailukyvyyn kehittäminen ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksien parantaminen. JOSEK Oy:llä on toimipiste Ilomantsissa, jossa käytännön yritysneuvonnasta vastaa yritysneuvoja. Muita keskeisiä yhteistyötahoja elinkeinopalvelujen tarjoamisessa ovat Pohjois-Karjalan ELY-

³ Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. <http://www.pohjois-karjala.fi/Resource.phx/maakuntaliitto/tietopalvelu/tilastotieto.htm> 26.2.2014

⁴ http://www.tilastokeskus.fi/tup/seutunet/josek_tyomarkkinat.html 25.2.2015

⁵ Pohjois-Karjalan työllisyyskatsaus 1/2015.

<http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/113465/Ty%C3%B6llisyyskatsaus+tammikuu+2015/629e088f-7984-4f77-bd42-68b8e38d4d6a> 25.2.2015

⁶ http://www.tilastokeskus.fi/tup/seutunet/josek_tyomarkkinat.html Elinkeinorakenne. Työpaikat päätoimialoittain. Ilomantsi. 25.2.2015

⁷ Teollisuustyöpaikat toimialoittain ja kunnittain vuoden 2013 lopussa (TOL-2002). <http://pohjois-karjala.fi/tilastot> 25.2.2015

⁸ Ilomantsin kunnan elinkeinopoliittinen ohjelma 8.2.2010

keskus, Finnvera oyj, Karelia Expert matkailupalvelu Oy, Pohjois-Karjalan Uusyrityskeskus ry, ProAgria Pohjois-Karjala ry, Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry, Ilomantsin Yrittäjät ry ja Tekes Oy.⁹

3.3. Koulutustaso Ilomantsissa vuonna 2013

Ilomantsissa on koko maan ja Joensuun ydinseudun lukuja alhaisempi koulutustaso. Taulukosta 3 ilmenee, että tutkinnon suorittaneita yli 15-vuotiaita on Ilomantsissa (58 %) huomattavasti vähemmän kuin Joensuussa (74,3 %). Joensuussa tutkinnon suorittaneiden osuus on suurempi kaikilla koulutusasteilla. Korkea-asteen tutkintoja suorittaneiden määrä on Ilomantsissa (14,3 %) huomattavasti pienempi kuin Joensuussa (29,2 %). Koko maassa korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli 28,7 % vuonna 2013¹⁰.

6

Taulukko 3. Tutkinnon suorittaneet koulutusasteen mukaan vuonna 2013.¹¹

	Tutkinnon suorittaneet		Keskiasteen tutkinto		Korkea-asteen tutkinto		Alin korkea-aste	Alempi korkea-koulu-aste	Ylempi korkea-koulu-aste	Tutkija-koulutus
	Yhteensä	Osuus 15 vuotta täyttän.	Yhteensä	Osuus 15 vuotta täyttän.	Yhteensä	Osuus 15 vuotta täyttän.				
	henkeä	%	henkeä	%	henkeä	%				
Pohjois-Karjala	96348	69	63800	45,3	33548	23,8	12671	11969	7882	1026
Joensuu	47286	74,3	724	45,1	18562	29,2	6060	6730	4990	782
Ilomantsi	2922	58	2204	43,8	718	14,3	340	240	126	12

4. KOULUTUSTOIMINTA

Ilomantsin lukio tarjoaa perusasteen jälkeistä koulutusta. Muun toisen asteen koulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen suhteen seutu on muun muassa Joensuun tarjonnan varassa. Ilomantsin kansalaisopisto tarjoaa vapaan sivistystyön opintoja sekä näyttämötaiteen perusopetusta ja Pielisen Karjalan musiikkiopisto musiikin perusopetusta. Ilomantsin lukiossa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa koulutusten järjestämisessä muun muassa opiskelumatkojen lyhentämiseksi.

Korkeakoulupalveluja Ilomantsissa tarjoaa Itä-Suomen yliopiston erillislaitoksena toimiva Mekrijärven tutkimusasema. Tutkimusasema tarjoaa tiloja ja välineitä metsätieteiden ja

⁹ Ilomantsin kunnan elinkeinopoliittinen ohjelma.8.2.2010

¹⁰ <http://pohjois-karjala.fi/tilastot-koulutus> 9.3.2015

¹¹ Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 10.12.2013. <http://www.pohjoiskarjala.fi/Resource.phx/maakuntaliitto/tietopalvelu/tilastotieto.htm> 25.2.2014

biologian kenttäopetukseen, sekä tukipalveluja kokeelliseen kenttätutkimukseen. Tutkimusasema vastaa myös yliopiston metsätilojen sekä Museoviraston omistaman Sissolan tilan hoidosta.

Pohjois-Karjalassa toimii kaksi korkea-asteen tutkintotavoitteista koulutusta tarjoavaa organisaatioita: Itä-Suomen yliopisto ja Karelia-ammattikorkeakoulu. Itä-Suomen yliopiston avoimen yliopiston tarjonta on saavutettavissa muun muassa monimuoto- ja verkko-opintoina. Käytettävissä on myös Karelia-ammattikorkeakoulun avoimen ammattikorkeakoulun ja Pohjois-Karjalan Kesäyliopiston tarjonta. Lisäksi korkeakoulut järjestävät täydennys- ja henkilöstökoulutusta. Maakuntakorkeakoulun keskeisenä tehtävänä on lisätä koulutustoimijoiden yhteistyötä ja vahvistaa niiden alueellista palvelutoimintaa osana korkeakoulujen alueellisen kehittämisen tehtävää.

5. MAAKUNTAKORKEAKOULU ILOMANTSISSA

Ilomantsin kunnan tulevaisuuden osaamisen haasteisiin vastaamiseksi on tärkeää, että luodaan yhteistyötä eri koulutustoimijoiden välille. Verkostomaisella yhteistyöllä ja avoimella vuorovaikutuksella rakennetaan keskinäistä luottamusta toimijoiden välille. Osaamista ja resursseja tulee jakaa ja hyödyntää yhteisesti.

Maakuntakorkeakoulu on toiminut aktiivisesti vuodesta 2010 alkaen Ilomantsissa. Koulutus-, kehittämis- ja innovaatio-suunnitelmien laatimisen yhteydessä sekä muutenkin koko maakuntakorkeakoulun toiminnan aikana on jatkuvasti kerätty tietoa sekä elinkeinoelämän ja julkisen sektorin että yksittäisten aikuisopiskelijoiden koulutustarpeista.

Ilomantsin yrittäjien koulutus- ja kehittämistarpeiden selvittämiseksi tehtiin koulutustarvekysely vuonna 2011. Maakuntakorkeakoulun kautta aloitettiin syksyllä 2010 kunnan esimiestehtävissä oleville henkilöille esimiesvalmennus (10 op). Koulutus jatkui myös vuonna 2011. Keväällä 2012 aloitetaan kehityskeskusteluihin liittyvä koulutus.

Ilomantsin kansalaisopiston ja Karelia-ammattikorkeakoulun yhteistyönä järjestettiin kielikoulutus vuonna 2010. Ilomantsissa on järjestetty opiskelija-yrittäjä-Ilomantsi kunta - tapaamisia vuosina 2011 ja 2012. Työhyvinvoinnin iltapäivä pidettiin vuonna 2010.

Vuonna 2012 järjestettiin Ilomantsin kunnan henkilöstölle kehityskeskustelukoulutus sekä aloitettiin Ilomantsin kansalaisopiston kanssa yhteistyönä Yrittäjän työkalupakki -koulutus. Ilomantsin yrittäjille esiteltiin maakuntakorkeakoulua yrittäjäillä. Opiskelumahdollisuuksista ja monimuoto-opinnoista tiedotettiin osallistumalla Täysin kuutamolla -tapahtumaan. Tiedottamisessa hyödynnettiin Ilomantsin tiedotuslehteä.

Vuonna 2013 jatkettiin Ilomantsin kansalaisopiston kansayhteistyötä Yrittäjän työkalupakki -koulutukseen liittyen sekä avoimen yliopisto-opetuksen osalta Ravitsemustieteen perusopinnot

-opintojaksoilla. Avoimista korkeakouluopintoihin liittyvä neuvontatilaisuus järjestettiin Ilomantsin kansalaisopiston kevätnäyttelyn yhteydessä. Opiskelijatöiden mahdollisuudesta tiedotettiin Ilomantsin kunnan järjestämässä yrittäjäillalla.

Vuonna 2014 ja 2015 opiskelumahdollisuuksia esiteltiin Karhu mielessä –festivaalin yhteydessä, tiedottamisessa hyödynnettiin Ilomantsin tiedotuslehteä sekä jatkettiin yhteistyötä Ilomantsin kansalaisopiston kanssa.

5.1. Maakuntakorkeakoulun toimintasuunnitelma 2015

- Avoimia korkeakouluopintoja ja muita opiskelumahdollisuuksia sekä JOSEKin palveluja esitellään Karhu mielessä -festivaalin yhteydessä elokuussa.
- Tiedottamisessa hyödynnetään Ilomantsin tiedotuslehteä.
- Yrittäjille esitellään tarpeen mukaan opiskelijatöiden tuomia mahdollisuuksia yritystoiminnan kehittämisessä.
- Järjestetään ja osallistutaan tarvittaessa valokuituun liittyviin info- ja koulutustilaisuuksiin esim. valokuidun hyödyntäminen liiketoiminnan kehittämisessä.
- Ilomantsin kunta jatkaa henkilöstökoulutuksen järjestämiseksi yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston projektitoiminnan. Lisäksi on suunnitteilla työyhteisökoulutuksia.

5.2. Maakuntakorkeakoulun toimintasuunnitelma 2016

- Järjestetään Ilomantsin lukiolla erityisesti abeille suunnattu koulutusinfo.
- Avoimia korkeakouluopintoja ja muita opiskelumahdollisuuksia sekä JOSEKin palveluja esitellään Karhufestivaalin yhteydessä elokuussa.
- Tiedotetaan aktiivisesti maakuntakorkeakoulun toiminnasta toimijoiden tiedotuskanavissa ja tarjoamalla paikallislehteen juttuaiheita.
- Osallistutaan yrittäjien/kauppakamarin järjestämiin tapahtumiin.
- Hyödynnetään tapauskohtaisesti maakuntakorkeakoulutoimijoiden kehittämishankkeita.
- Karelia-amk:n Osaava Maailma maakuntakiertue (kevät 2016).

6. OHJAUS JA NEUVONTA

Koulutustarjonta on laajaa ja sirpalemaista, jolloin myös tieto mahdollisuuksista on hajallaan eri lähteissä. Aikuisopiskelijoiden neuvonnassa yhteistyön merkitys korostuu. TE-toimistolla on keskeinen rooli neuvonnassa ja ohjauksessa. Lisäksi yhteistyötä tehdään järjestämällä erilaisia infotilaisuuksia esimerkiksi Joensuussa olevan AIVO (Aikuiskoulutuksen voima) -palvelupisteen kanssa.

Ilomantsissa koulutuksissa tarvittavaa ohjausta voidaan toteuttaa Ilomantsin kansalaisopiston kautta. Erityisesti tutkintotavoitteisten opintojen osalta keskeistä on, että lähiohjausta on saatavissa myös kotipaikkakunnalla.

7. TUTKIMUS-, KEHITTÄMIS- JA INNOVAATIO TOIMINTA

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalla (TKI) pyritään vastaamaan liiketoimintaan liittyvien haasteiden ratkaisemisessa. Samalla pystytään paremmin vahvistamaan paikallista yrityskantaa tulevaisuuden haasteiden varalle.

TKI-toiminnan käytännön toteuttamistapoja ovat esimerkiksi opiskelijoiden tekemät opinnäytetyöt, harjoittelujaksot sekä opintoihin liitettävät projektityöt. Innovaatiotoiminnan kehittäminen käytäntölähtöiseksi toiminnaksi on elinkeinoelämän näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Palvelutoiminnan osalta puolestaan esimerkiksi ikääntymiseen ja ikärakenteen muutokseen liittyvät ratkaisut ovat tärkeitä tulevaisuudessa. Erityisesti sosiaali- ja terveysalan palvelutuotannon kaipaa tarkastelua innovatiivisten ja tehokkaiden ratkaisujen löytämiseksi.

Ilomantsi työryhmä

Yhteisö	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Ilomantsin kunta	Marjut Ahokas marjut.ahokas@ilomantsi.fi	Markku Lappalainen markku.lappalainen@ilomantsi.fi
Ilomantsin kunta	Hannu Urjanheimo hannu.urjanheimo@ilomantsi.fi	
Ilomantsin kunta	Kari Turunen kari.turunen@ilomantsi.fi	
Pohjois-Karjalan kauppakamari	Elvi Lemmetyinen tesveka@sci.fi	
Ilomantsin yrittäjät ry	Marja-Liisa Virtanen marja- liisa.virtanen@hoitokotiomena.fi	
Itä-Suomen yliopisto/ Aducate	Eeva Karttunen eeva.karttunen@uef.fi	Anne Karhapää anne.karhapaa@uef.fi
JOSEK Oy	Tuomo Roivas tuomo.roivas@josek.fi	
Pohjois-Karjalan maakuntakorkeakoulu	Mervi Leminen mervi.leminen@karelia.fi	